

Herbie Hancock – Imagine Project

Herbie Hancock je monument, ovšemže. Zasloužilý umělec, chtělo by se říct. Nepopíratelné zásluhy ho však neopravňují k tomu, aby velkopansky zasahoval do kdečeho, jako by mu to patřilo, a aby si ledasčím posluhoval, jako by to automaticky uměl. Měl štěstí, že hrál s muzikanty, kteří měli vizi. A sám měl neomylných cílů na to, co má budoucnost (Future Shock). Člověk má sice právo být i v duchodovém věku aktivní. Otázka je, má-li Herbie Hancock ještě zapotřebí vydělávat další peníze. Název jeho posledního alba The Imagine Project (2010) naznačuje, že jde o programně konceptuální dílo, jehož realizace stála nepochybně mnoho úsilí (ne jen pana umělce, ale i celého štábu manažerů), ale také peněz. Peníze musel do projektu zajisté vložit někdo, kdo očekává jejich brzkou násobnou návratnost. Tomu odpovídá i promotérská kampaň, projevující se i u nás neobvykle souhlasně pochvalnými recenzemi.

Samozřejmě, že jsem se na poslech těšil. Herbie Hancock je osvědčená záruka kvality. Ale už od první skladby se šířilo zklamání a rozhořčení. Text Lennonovy Imagine má poměrně vyhraněné poselství, dané kontextem doby a okolnostmi vzniku. Vyvodit z něj ale závěr nějakého globálního pardonu a univerzální smířenosti se vším, je fatálním nedorozuměním. Představa, že padla dosavadní omezení, lidi tragicky rozdělující a omezující, je Lennonův sen, jehož realizace je sice utopická, ale přitom ve skutečnosti velmi snadná a prostá. Ale že by se to dalo pořídit za pár milionů dolarů na výstavbu několika Potěmkinových vesniček v podobě studiových nahrávek jakéhosi globálního etnopopu, je urážkou nejen Lennona, ale i hudby, jež byla do tohoto mcdonaldizovaného karbanátku semleta.

Lesk slávy jednotlivých hvězd a nesporné obtíže při synchronizaci jejich nahrávek mají zřejmě tomuto albu propůjčit zdání výjimečnosti. Ale hned úvodní skladba, eponymní Lennonova Imagine, odpuzuje už jen anachronickým projevem zpěvačky Pink, která, místo aby se držela svého ševcovského kopyta, zpívá Lennonův nesmírně prostý civilní text z gospelu vzešlým soulem, což ještě podtrhne – jinak samozřejmě pěkný – vyšeptalý hlas černého Seala. Co tím chtěl básník, totiž Herbie Hancock, říct, opravdu netuším. Následující skladba Petra Gabriela, otce world music, opět v podání nepochopitelně soulové Pink, nás utvrzuje, že půdou, do níž budou implementovány jednotlivé exotické kytičky Hancockova herbária, je černá, avšak ve většinově bílém prostředí už jen navenek černá, Amerika.

Hancock sám se na albu podílí jen úsporným přizvukováním klasického klavíru, které nijak nevyčnívá do popředí. Práce Mistra spočívá snad jen v tom, jak šikovně uzmut kdysi výmluvným skladbám jejich tehdejší silný výraz a naléhavost, byť skrytou za neokázalost (nápadně zejména u Dylana a Lennona). Jsou věci, se kterými se nezahrává. Zkrotit Dylana keltským sentimentem a následně ho pocukrovat klávesovým jazzovým mainstreamem je zločin! Tomorrow Never Knows byla skladba, již si ve své době Beatles sáhli dál, než momentálně dosahovali, byl to mystický posun do onoho Beyond či Jenseits, kde víme i nevíme, jsme i nejsme. Ale o tom Herbie zjevně nic neví. Nic nepřidal, nikam nic neposunul.

Možná to byl jen stařecký rozmar, chtít shromáždit ke svému klavíru pokud možno hodně z toho, co bylo v posledních desetiletích významné, slavné a úspěšné – a buď se tím jen svérázně pokochat, nebo si i trošku na jejich úkor přivydělat. Nepochybně se kvůli celému projektu – vzhledem k dnešním technickým vymoženostem – ani nemusel od svého klavíru zvednout. Z velmi pečlivého bookletu vyčteme, že nahrávky byly pořizovány ohleduplně tak, aby hvězdy showbyznysu nemusely nikam daleko cestovat. Smíchal se to ve studiu. Iluze světa či glóbu je vytvořena. Mír je v papučích.

Chudáci jednotliví umělci, kteří asi neuměli nebo nemohli odmítnout. A nebo, což je horší, se už připravují na roli rozmarných hvězd na penzi, které si můžou všechno dovolit.

Vladimír Šiler

2011